

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

Aan de dames en heren,
leden van de gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Stand van zaken zorginkoop Jeugd en
Wmo/Beschermd Wonen 2019
BEHANDELD DOOR
I. (Ids) Bierma

DATUM
3 juli 2018
VERZONDEN 10 JULI 2018
TELEFOONNUMMER
043 350 4143

BIJLAGEN
--
ONZE REFERENTIE
2018-20038

E-MAILADRES
lds.bierma@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4141

UW REFERENTIE
--

Geachte raadsleden,

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief willen wij u informeren over de stand van zaken bij de inkoop van Jeugdhulp en Wmo- voorzieningen voor de nieuwe taken/Beschermd Wonen) voor 2019.

Decentralisaties en zorginkoop

Gemeenten zijn sinds de drie decentralisaties in 2015 verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo 2015. Tot deze verantwoordelijkheid behoort het kunnen bieden van de noodzakelijke hulp aan onze (jeugdige) burgers. Dit doen wij samen met de regiogemeenten door de inkoop van professionele hulpverlening (zorg in natura). Het betreft jeugdhulp, de Wmo en Beschermd Wonen. De toegang van de gemeenten draagt zorg voor de intake en doorverwijzing van (jeugdige) burgers naar de professionele hulpverleners als dat noodzakelijk is. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de zorgplicht van gemeenten.

Inkoopsamenwerking

De inkoopsamenwerking kent momenteel drie schaalniveaus:

- 1) Inkoop Jeugdhulp op basis van een centrumregeling van de 18 Zuid Limburgse gemeenten. Deze centrumregeling loopt af op 31-12-2018;
- 2) Inkoop nieuwe taken Wmo 2015 voor Maastricht-Heuvelland op basis van jaarlijkse bestuursafspraken;
- 3) Inkoop beschermd wonen voor Maastricht-Heuvelland en de Westelijke Mijnstreek op basis van aanwijzing van de gemeente Maastricht door het Rijk als centrumgemeente tot 2020.

Stijgende vraag, afnemende middelen

Er is sinds 2015 sprake van een toenemende hulpvraag. Daar staat een afname van de inkomsten tegenover. Een van de achterliggende gedachten van het Rijk bij de decentralisaties was een budgettaire: gemeenten zouden de zorgverlening aan de burger efficiënter kunnen organiseren en daarmee met minder budget dan het Rijk toekunnen. Dit heeft natuurlijk veel invloed gehad op de inkoop van de zorg. Via de monitor Sociaal Domein wordt uw Raad periodiek over deze ontwikkelingen geïnformeerd.

Hoe kopen we de zorghulp in: bestuurlijk aanbesteden

De zorginkoop heeft in de periode 2015-2018 plaatsgevonden via de methode van bestuurlijk aanbesteden. Dit is een inkoopproces dat op basis van de oorspronkelijke vrijstelling van

DATUM
3 juli 2018

zogenaamde 2B diensten van Europese aanbestedingsrichtlijnen is vormgegeven. Door deze vrijstelling is een eenvoudiger aanbestedingsprocedure mogelijk. Tegenwoordig is dit op grond van de Aanbestedingswet 2016, aanbesteden via de methode van 'Open House'. Daarbij worden in samenspraak met zorgaanbieders via een transparant proces van ontwikkeltafels (fysiek en virtueel) de kaders ontwikkeld waarbinnen de zorg wordt ingekocht en geleverd. Alle zorgaanbieders die aan de aldus geformuleerde kaders en eisen voldoen komen voor een raamovereenkomst met gemeenten in aanmerking. Hieraan zit geen omzetverplichting vast, het raamcontract (of de Dienstverleningsovereenkomst, DVO) krijgt pas via verwijzing van cliënten naar de desbetreffende zorgaanbieder inhoud.

Via deze methode waren eind 2017 ca 300 zorgaanbieders gecontracteerd, die hulpverlening bieden voor of de wmo, of jeugd, of beiden. Een groot deel van deze zorgaanbieders (in 2017 waren er 73 zorgaanbieders met minder dan 10 cliënten in zorg) levert echter niet of nauwelijks daadwerkelijk zorg in natura omdat er geen verwijzingen hebben plaatsgevonden. Oorspronkelijk was de gedachte, dat ook kleinere zorgaanbieders voor een DVO met gemeenten in aanmerking moesten komen omdat de verwachting was dat juist deze aanbieders vaker met innovatieve vormen van zorgverlening experimenteren. De toegangen van gemeenten die positieve ervaringen met deze aanbieders hadden of daarover positieve reacties van cliënten kregen zijn vaker gaan verwijzen naar deze aanbieders. In de periode 2015-2017 zien we dan ook dat enkele van deze kleinere, innovatieve zorgaanbieders sterk zijn gegroeid. Aan de andere kant creëert het grote aantal gecontracteerde aanbieders een sterk versnipperd aanbod en daarmee waarschijnlijk ook meer vraag.

Arrangementensystematiek

Vanaf het begin hebben zorgaanbieders constructief meegedacht met de wijze van de zorginkoop en het vormgeven van een omvangrijke bezuinigingsopgave. Dit heeft geresulteerd in de zogenaamde arrangementensystematiek, waarbij de gemeente het 'wat' van de te verlenen zorg bepaalt, terwijl de zorgaanbieder in samenspraak met de cliënt het 'hoe' invult. Het arrangement is dan een vrij grofmazig product zoals bijvoorbeeld individuele begeleiding met een vooraf bepaalde intensiteit en complexiteit met een gemiddelde prijs. Afhankelijk van de zwaarte van de problematiek die door het jaar heen kan fluctueren, zal de zorgaanbieder meer of minder zorg inzetten. Over zijn volledige cliëntpopulatie dient de zorgaanbieder met het gemiddelde tarief voor het desbetreffende arrangement uit te komen. In feite werd hiermee afstand genomen van de gangbare $P \times Q$ financiering van de individuele zorg.

Uniforme tarieven

In 2015 en 2016 golden per arrangement individuele tarieven voor de afzonderlijke zorgaanbieders op basis van hun eigen unieke historie en omzet. Bij de vaststelling van deze tarieven zijn destijds op basis van de beschikbare budgetten van gemeentezijde forse kortingen doorgevoerd. Zo is er voor de nieuwe taken Wmo en Jeugdhulp in 2015 ca 20% bezuinigd ten opzichte van de historische omzetten van aanbieders, terwijl in 2016 nogmaals een generieke korting van 5% op de tarieven Jeugd is doorgevoerd. Dit was een overgangssituatie, en in 2017 zijn dan ook uniforme en reële tarieven ingevoerd, in combinatie met een verdere verfijning van de arrangementensystematiek. Onder reële tarieven wordt verstaan beredeneerde tarieven, mede gebaseerd op landelijke informatie en benchmarks. Dergelijke tarieven hoeven niet voor alle individuele zorgaanbieders kostendekkend te zijn, maar gemiddeld genomen wel. Het dwingt aanbieders met bijvoorbeeld een minder efficiënte bedrijfsvoering en/of hoge overhead om hun organisatie anders in te richten om met deze reële tarieven uit te kunnen komen. Jurisprudentie over de inkoop van huishoudelijke hulp dwingt gemeenten om dergelijke reële, gemiddeld kostendekkende tarieven voor geleverde zorg te betalen. Met de vaststelling van reële tarieven is de mogelijkheid om te bezuinigen via de 'draaiknop'

DATUM
3 juli 2018

tarieven feitelijk afgesloten. Bovendien was de ondergrens daarvan na twee jaren van ingrijpende kortingen ook wel bereikt.

Evaluatie zorginkoop

In 2017 heeft een uitgebreide externe evaluatie van de zorginkoop in de regio en de bestuurlijke samenwerking daarbij plaatsgevonden. Het onderzoeksbureau heeft een aantal aanbevelingen gedaan, die de samenwerking, maar ook de inkoopmethodiek kan verbeteren. Een aantal voorbeelden van een andere inkoopmethode voor 2019 wordt hieronder toegelicht. Geadviseerd werd ook, gelet op het (te) hoge ambitieniveau van de afgelopen jaren, niet al deze aanbevelingen meteen op te pakken maar hierin focus aan te brengen.

Maatwerk in de regionale samenwerking

De gemeente Maastricht treedt in de regio op als centrumgemeente, die de zorg ook voor de deelnemende gemeenten inkoop. Gebleken is dat daaraan behoefte bestaat, maar ook dat sommige gemeenten behoefte hebben aan maatwerk en ruimte voor pilots. Dit leidt er toe dat we vanaf 2019 gaan werken met een vast basispakket dat alle deelnemende gemeenten via de centrumgemeente inkopen. Daarnaast bieden we een facultatief keuzepakket aan. Gemeenten kunnen zodoende besluiten voor de komende 4 jaar naast het basispakket bepaalde producten uit het keuzepakket bij de centrumgemeente in te kopen en/of bepaalde producten uit het keuzepakket zelfstandig in te kopen. Voor de ambulante jeugdhulp hebben de gemeenten Heerlen, Voerendaal, Landgraaf en Brunssum besloten, dit zelf in te kopen. Het (verplichte) basispakket nemen zij wel af via de centrumgemeente.

Voorbeelden van een andere inkoopvorm voor 2019

- Inkoop begeleiding groep Wmo: (delen van) het huidige arrangement begeleiding groep willen we vrij toegankelijk maken en in het voorliggend veld organiseren. Gestart wordt met begeleiding groep voor ouderen. Daarmee wordt deze voorziening uit de geïndiceerde zorg gehaald en kan deze mogelijk worden gecombineerd met bestaande vormen van dagbesteding, waardoor het efficiënter/goedkoper georganiseerd kan worden. Zonder dat daarvoor een beschikking of verwijzing nodig is.
- Crisishulp aan jongeren: voor dit thema wordt momenteel een reguliere aanbestedingsprocedure voorbereid. Daarmee wordt het product Crisishulp uit het traject van bestuurlijk aanbesteden gehaald.
- Begeleiding jeugd: bij dit arrangement is er behoefte, het grote aantal kleine zorgaanbieders terug te dringen. Die behoefte komt voort vanuit de beperkte mogelijkheden die er nu zijn om te sturen op kwaliteit, vanwege het grote aantal aanbieders. Dat gebeurt binnen bestuurlijk aanbesteden door het instellen van een algemene ondergrens in het aantal cliënten dat zorgaanbieders tenminste begeleid moeten hebben. Kleine aanbieders die onder die grens vallen komen dan niet voor een raamovereenkomst in aanmerking, tenzij zij een samenwerkingsverband met andere aanbieders aangaan waardoor zij gezamenlijk wel aan deze ondergrens voldoen.
- Jeugdbescherming/Jeugdreclassering: Op basis van een landelijk advies van de VNG wordt gemeenten geadviseerd, deze vorm van jeugdhulp niet langer in te kopen maar te subsidiëren. Hiermee zou er meer zekerheid zijn in de continuïteit van de dienstverlening van de gecertificeerde instellingen. Op provinciaal niveau zijn de regio's Noord, Midden en Zuid Limburg van plan om daarin zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken. Hierdoor

DATUM
3 juli 2018

kan een steviger positie worden ingenomen tegenover landelijk of provinciaal opererende gecertificeerde instellingen die deze taken mogen uitvoeren.

Alle overige vormen van de in deze RIB benoemde zorg worden in 2019 nog via de huidige methode van bestuurlijk aanbesteden ingekocht. In een later stadium zal voor alle zorgvormen worden onderzocht of andere inkoopvormen voordelen bieden en welke prioritering daarin aangebracht moet worden.

Meer informatie?

Wij vertrouwen erop u hiermee adequaat te hebben geïnformeerd over de hoofdlijnen van de zorginkoop Jeugdhulp en Wmo-nieuw/Beschermd Wonen. Voor het geval uw informatiebehoefte verder gaat dan de inhoud van deze brief wordt hier volstaan met te verwijzen naar de website www.sociaaldomein-maastricht-heuvelland.nl.

Hoogachtend,

Mara de Graaf,
Wethouder Zorg, Welzijn, Gezondheid en Diversiteit

Bert Jongen,
Wethouder Onderwijs, Jeugdzorg, Studentenstad en Sport

b.a.